

Bemærkninger til lovforslaget.

I. Almindelige bemærkninger.

1. Foruden gennem de sædvanlige pengepolitiske midler — d.v.s. Nationalbankens udlånsvirksomhed og operationer på obligationsmarkedet — har pengeinstitutternes udlånsaktivitet siden 1965 været undergivet regulering gennem et kompleks af aftaler mellem Nationalbanken, de private banker og sparekasserne. Aftalekomplekset fastlagde oprindeligt regler om deponeringer i Nationalbanken m.v. på grundlag af pengeinstitutternes indlånstigning — en regulering der stort set svarede til de i andre lande anvendte kassebindingsregler. Deponeringsordningen blev i vinterhalvåret 1969-70 suppleret med en aftale, der fastlagde et loft over udlånstilsagnene i de enkelte pengeinstitutter. Aftalen om udlånsloftet blev hurtigt det centrale element i reguleringen af kreditgivning, og deponeringsordningen blev derfor suspenderet i 1971. Det har hele tiden været et led i aftalekomplekset, at Nationalbanken ikke har grebet ind i, til hvilke formål der ydes kredit. Dog har byggelån til almennyttigt boligbyggeri og kollegiebyggeri været holdt uden for udlånsloftet; det samme gælder om sparekassernes kapitalmarkedsprægede udlån.

Udlånsloftet er siden 1970 flere gange blevet justeret, sidst med virkning for 1. halvår 1973. Under hensyn til den kraftige stigning i den indre efterspørgsel og den svækkelse af betalingsbalancen, der har præget 1. halvår 1973, har der ikke fundet nogen justering sted siden december 1972.

Trods en ret stram rammeaftale om pengeinstitutternes udlånsaktivitet er bankernes og sparekassernes udlån i form af faktiske træk på bevilgede kreditter i 2. halvår 1972 og i 1. halvår 1973 øget med 8 mia. kr. sammenlignet med 3,3 mia. kr. i den foregående 12-måneders periode.

Af stigningen på 8 mia. kr. kan 3,5 mia. kr. henføres til aftaler om forhøjelser af udlånsloftet, medens resten dels skyldes højere udnyttelsesgrad af de bevilgede kreditter, dels skyldes, at udlånsloftet, der ved midten af 1972 ikke var udnyttet fuldtud, ved midten af 1973 var overskredet lidt. Nationalbanken har derfor i den seneste tid overvejet at anvende sanktioner over for de pengeinstitutter, der ikke har overholdt aftalerne.

2. Den omtalte udvikling inden for det sidste år er et vidnesbyrd om den belastning, som et frivilligt aftalekompleks kan blive udsat for i en situation, hvor den økonomiske aktivitet og dermed låneefterspørgslen er i hurtig stigning.

Nok så væsentligt er det imidlertid at konstatere, at forløbet i 1972 og 1973 viser, at udlånsbegrænsningens generelle karakter rummer en risiko for, at der over penge- og kapitalmarkedet finansieres forøgelser af den økonomiske aktivitet, som ikke er på linie med den prioritering af anvendelsen af samfundets ressourcer, som tilstræbes i den økonomiske politik. Finansieringen af den uforholdsmæssigt stærke forøgelse af boligbyggeriet i 1972 og 1973 er et tydeligt eksempel herpå. Ligeledes må peges på, at pengeinstitutternes udlånsstigning i relativ betydeligt omfang har været rettet mod andre forbrugsbetonede områder end boligbyggeriet. Det må antages, at denne del af udlånsforøgelsen har bidraget til opgangen i det private forbrug, først og fremmest for så vidt angår køb af biler og andre varige forbrugsgoder.

Den foreliggende statistik tillader ikke en ensartet opgørelse for bankernes og sparekassernes kreditgivning, men trods den noget forskellige opgørelsesmåde tegner der sig dog et ret entydigt billede.

Tabel 1. Bankernes kreditgivning ultimo april 1969-73.

Mia. kr.	1969	1972	1973	Procentvis årlig stigning	
				1969-72	1972-73
1. Udlån til erhverv (bortset fra de under 3 nævnte)	16,0	18,4	20,3	5	10
2. Byggelån	5,1	7,1	8,0	12	13
(heraf enfamiliehuse — delvis anslået)	(1,2)	(1,6)	(2,7)	(10)	(66)
3. Direkte finansiering af afbetalingshandel samt kredit til forretninger, der sælger varige forbrugsgoder	1,6	1,7	1,9	2	14
4. Prioritetslån	0,7	1,1	1,4	16	35
5. Andre formål	2,6	4,2	5,7	17	35
I alt	26,0	32,5	37,3	8	15